

بیت‌الله یونیورسٹی

پوهنځی شرعيات و قانون
پروگرام ماستري فقه و قانون

حکومت خیبر پختونخوا

وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

تفاوت شرکت‌های مدنی و تجاری در روشنی فقه و قانون (رساله ماستري)

محقق: وحیدالله امین

استاد رهنما: دوکتور نجیب الله صالح

سال: ۱۳۹۹ هـ.ش - ۱۴۰۱ هـ.ق

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

پروگرام ماستری فقه و قانون

امارت اسلامی افغانستان

وزارت تحصیلات عالی

معینیت امور علمی

تفاوت شرکتهای مدنی و تجارتي در روشنی فقه و قانون

(رساله ماستری)

محصل: وحیدالله امین

استاد رهنما: دوکتورنجیب الله صالح

سال: 1399 ه. ش - 1441 ه. ق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

دپهارتمنت فقه و قانون

بورد ماستری

تصدیق نامه

محترم و حیدالله ولد حمیدالله ID: نمبر 98-586-SH-MSF محصل دوره‌فتم فقه و قانون که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: تفاوت شرتهای مدنی و تجارتی در فقه و قانون به روز ۱۳۰۱/۱۳/۱۲۵ ش. موفقانه دفاع نمود، و به اساس بررسی هیات تحکیم مستحق ۸۶ (نمره به عدد) خوشنویس (نمره به حروف) گردید، موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	دکتور محمد یونس ابراهیمی	عضو هیات	
۲	استاد وزیر محمد سعیدی	عضو هیات	
۳	دکتور نجیب الله صالح	استاد رهنما و رئیس جلسه	

..... معاون علمی

..... امر بورد ماستری

چکیده

تفاوت شرکتهای مدنی و تجارتي یعنی اینکه میان شرکتهای مدنی و تجارتي یک سلسله تفاوت های وجود دارد، به عباره دیگر شرکتهای مدنی و تجارتي در اصل باهم یکی نبوده و تفاوت های دارند، خصوصاً بعد از آنکه شرکتهای تجارتي رشد و توسعه ای زیاد یافته اند. فهم این موضوع از ملحوظات مختلف بسیار مهم میباشد.

در این بحث ابتداء شرکتهای بشکل عام از منظر فقه و قوانین به بررسی و مطالعه قرار گرفته، سپس اقسام شرکتهای در فقه اسلامی و قوانین کشور واضح گردیده، بعد از آن ترکیب روی اصل و نفس موضوع (تفاوت شرکتهای مدنی و تجارتي) از منظر فقه اسلامی و قوانین داخلی مورد پژوهش قرار گرفته است. تفاوتهای عمده را میتوان بشکل مختصر این چنین اشاره نمود؛ تفاوت ها بشکل عمده بدو بخش تقسیم گردیده اند؛ اول تفاوت های شکلی که شامل تفاوتهای تشکیلاتی و اداری، از لحاظ مسولیت ها، رسیدگی دعاوی، وسایل اثبات، محاکم جداگانه و تفاوتهای حل اختلافات که شامل مصالحه تجارتي، حکمیت و میانجیگری میشوند.

دوم تفاوتهای ماهوی و اساسی است که شامل تفاوت از لحاظ اهداف، موضوع، عنوان، دفاتر، نماینده های فروش، امتیازات، علایم، میباشد، که در مورد هر کدام با تفصیل بحث گردیده است.

در این پژوهش تلاش صورت گرفته تا با واقع گرایی بحث همه جانبه پیرامون شرکتهای مدنی و تجارتي از نگاه فقه و قوانین داخلی صورت گیرد. واژگان کلیدی: تفاوت شرکتهای، فقه و قانون، مدنی، تجارتي.

فهرست مطالب

Error! Bookmark not defined.....	مقدمه
Error! Bookmark not defined.....	الف بیان موضوع
Error! Bookmark not defined.....	ب:- اهمیت و ضرورت تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	ج:- اسباب اختیار موضوع
Error! Bookmark not defined.....	د:- سوالات تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	ه:- سوابق تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	و:- روش تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	ز:- اهداف تحقیق
Error! Bookmark not defined.....	ح:- مشکلات تحقیق (محدودیت های تحقیق).
Error! Bookmark not defined.....	ط:- پلان تحقیق (ساختار تحقیق)

فصل اول

Error! Bookmark not defined.....	مفاهیم و کلیات
Error! Bookmark not defined.....	مبحث اول مفهوم شرکت
Error! Bookmark not defined.....	مطلب اول تعریف شرکت
Error! Bookmark not defined.....	مطلب دوم مشروعیت شرکت
Error! Bookmark not defined.....	مبحث دوم ارکان شرکت
Error! Bookmark not defined.....	مطلب اول در فقه اسلامی
Error! Bookmark not defined.....	مطلب دوم ارکان عقد در قانون
Error! Bookmark not defined.....	مبحث سوم تاریخ شرکت
Error! Bookmark not defined.....	مطلب اول پیدایش شرکت در جهان
Error! Bookmark not defined.....	مطلب دوم تاریخ شرکتها در افغانستان

فصل دوم اقسام شرکت در فقه اسلامی

Error! Bookmark not defined.مبحث اول شرکت شرکت در فقه اسلامی
defined.

Error! Bookmark not defined.مطلب اول شرکت املاک

Error! Bookmark not defined.مطلب دوم شرکت عقود

Error! Bookmark not defined.مطلب سوم شرکت اموال

Error! Bookmark not defined.مبحث دوم انواع شرکتهای در قانون

Error! Bookmark not defined.مطلب اول شرکت مدنی

Error! Bookmark not defined.مطلب دوم شرکتهای تجاری

Error! Bookmark not defined.مطلب سوم مقایسه شرکت ها در فقه و قانون افغانستان
not defined.

فصل سوم تفاوت های شرکت های مدنی و تجاری

Error! Bookmark not defined.مبحث اول شرکتهای مدنی

Error! Bookmark not defined.مطلب اول ماهیت شرکتهای مدنی

Error! Bookmark not defined.مطلب دوم اهمیت شرکتهای مدنی

Error! Bookmark not defined.مطلب سوم ویژگیهای شرکتهای مدنی

Error! Bookmark not defined.مبحث دوم شرکتهای تجاری

Error! Bookmark not defined.مطلب اول ماهیت شرکتهای تجاری

Error! Bookmark not defined.مطلب دوم اهمیت شرکتهای تجاری

Error! Bookmark not defined.مطلب سوم ویژگی های شرکت های تجاری
defined.

Error! Bookmark not defined.مبحث سوم:- تفاوت شرکت های مدنی و تجاری
defined.

Error! Bookmark not defined.مطلب اول معیار تفکیک

Error! Bookmark not defined.مطلب دوم فواید تقسیم بندی

Error! Bookmark not defined.....	مطلب سوم تفاوت‌های ماهوی
Error! Bookmark not defined.....	مطلب چهارم تفاوت‌های شکلی
101.....	نتیجه‌گیری
103.....	پیشنهادات
104.....	فهرست آیات قرآن کریم
105.....	فهرست احادیث شریف
.106.....	فهرست اعلام
108.....	مراجع و مصادر
Error! Bookmark not defined.....	Summary of Research

نتیجه گیری

با پیشرفت در همه ابعاد زندگی بشر در بخشهای معاملاتی مدنی تجارتی نیز پیشرفت های چشمگیری بوجود آمده است، که یعنی با پیشرفت و تغییرات درین زمینه بعد از قرن نهم دیگر تمام کارها در سطح ملی و بین المللی بشکل فرد نه بلکه بشکل عمومی بوسیله شرکتها انجام میگردد درین بخش سهولت های بسیار زیادی برای انسانها بوجود آمد.

بعد از قرن نهم با پیشرفت در ساحات مختلف شرکتها نیز توسعه یافتند. شرکتها از ابتداء مدنی و تجارتی بوده پیشرفت شرکتهای تجارتی نسبت به شرکتهای مدنی پیشرفت بیشتر داشته اند. اگرچه شرکتهای مدنی نیز پیشرفتهای خود را داشته اند.

در مورد تفاوت شرکتهای مدنی و تجارتی باید بدانیم که این شرکتها تفاوتهای بسیارزیای دارند که فهمیدن آنها خالی از فایده نخواهد بود، تفاوت شرکتها از اهداف و مقاصد شروع شده، تفاوت اصل و ماهیت آنها، تفاوت این شرکتها در فقه و قانون افغانستان، تفاوت در مسولیت ها و امتیازات، در داشتن و نداشتن دفاتر تجارتی عنوان اساسنامه، محاکم و قوانین همه تفاوتی واضح دارند. فهم این تفاوتها برای افراد مسلکی اشخاصی که تجارت دارند و افرادی که دعوی دارند بسیار مفید بوده و راه را برایشان آسان میسازد. بصورت خلاصه میتوانیم در مورد موضوع چنین نتیجه گیری نماییم:

۱- شرکتها در مجموع سهولت های زیادی را برای بشر بوجود آورده و کارها را بسیار زیاد آسان ساخته اند.

۲- بوسیله شرکتها میتوان به سود های بزرگی دست یافت، سودیکه بشکل انفرادی بسیار مشکل حتی ناممکن میباشد.

۳- شرکت ها در سطح ملی و بین المللی از اهمیت ویژه ای برخوردار اند.

۴- شرکتها در افغانستان دو نوع بوده که عبارت از شرکتهای مدنی و شرکتهای تجارتی میباشد.

۵- شرکتهای مدنی شامل شرکتهای اند که امور غیر تجارتی را پیش میبرند، و تابع قوانین مدنی میباشد.

۶- شرکتهای تجارتی شامل شرکتهای اند که امور تجارتی را پیش برده و تابع قوانین تجارتی افغانستان میباشد.

۷- شرکتها در کاهش بیکاری رول بسیار مفید را در کشور ایفا میکند، هر شرکتها چی مدنی و چی هم تجارتی صدها و هزار ها نفر را استخدام کرده و بیکاری کاهش میدهند.

۸-: شرکتها در رشد اقتصاد کشور رول اساسی داشته و منحیث عامل بزرگ برای اقتصاد کشور بحساب میاید.

۹-: موجودیت شرکتها باعث جلب سرمایه گذاری در کشور میگردد, زیرا وجود شرکتها باعث اعتبار در کشور شده و باعث میشود که سرمایه گذار خارجی و داخلی روی سرمایه گذاری فکر کند.

10-: رشد اقتصاد باعث رفاه اجتماعی و امنیت عامه در کشور میشود, چونکه نیاز اساسی در جامعه رفع میگردد.

پیشنهادات

تحقیق زمانی صورت میگیرد که خلای یا سوال در ساحه تحقیق وجود داشته باشد و محقق در جریان تحقیق عمدتا به چالش های روبرو میگردد، یا هم بگونه که تمام جوانب تحقیق را در تحقیق خویش تحت پوشش قرار دهد قادر نخواهد بود و یا اینکه به نتایج دست خواهد یافت. در هر دو صورت مسلما پیشنهادات برای رفع چالش ها و یا جهت تکمیل تحقیق و یا هم پیشنهاد مبنی بر نتایج حاصله از تحقیق خود خواهد داشت. این پیشنهادات را میتوان چنین خلاصه نمود:

۱- تفاوت شرکتهای مدنی و تجارتي در قوانین افغانستان بشکل نامنظم و بسیار محدود معرفی گردیده اند. یعنی لازم است که توجه بیشتری در زمینه صورت گیرد، زیرا در هر دو بخش پیشرفتهای زیادی صورت گرفته است.

۲- شرکتهای تجارتي در حدی در قوانین تجارتي معرفی گردیده و حد اقل برای هر یک از شرکتهای قانون جداگانه در نظر گرفته شده ولی در مورد شرکتهای مدنی توجه کمتری صورت گرفته تا هنوز هیچ قانون در مورد شرکتهای مدنی به تصویب نرسیده است. لازم که هم تحقیقات بیشتری در زمینه صورت گیرد و هم دولت توجه لازم را معطور بدارد.

۳- شرکت در فقه اسلامی به اشکال زمانه های قدیم معرفی گردیده است، خصوصا در افغانستان ضرورت است، تا شرکتهای تجارتي نیز بر اساس فقه معاصر تعریف و جایگاه شان مطابق قوانین بین المللی تحقیق گردد، و تفاوت های که درین زمینه موجود است، را وضاح سازند، یعنی اختلافات را حل کرده و موقف فقه اسلامی در مورد تمام شرکتهای تجارتي و مدنی وضاح گردد.

۴- در مورد شرکتهای مدنی لازم است، تحقیقات بیشتر صورت گیرد، و وضاح گردد که شرکتهای مدنی در افغانستان کدام شرکتهای اند و چی مزایای برای آنها در نظر گرفته شده است.

۵- لازم است در مورد شرکتهای مدنی و مفاهیم، قوانین توضیحات بیشتر صورت گیرد و بیشتر وضاح گردد، یعنی مفاهیم مثل کلمه شرکت در قانون مدنی افغانستان زیاد توضیح داده نشده است، بناء لازم است تا در مجموع مفاهیم مدنی خصوصا شرکتهای مدنی توضیحات بیشتر داده شود.

۶- ضرورت تحقیقات بیشتر روی قوانین تجارتي، احساس میشود، زیرا نبود توضیحات مفاهیم تجارتي و مقایسوی در فقه و قانون افغانستان خصوصا بسیار کم است، بناء ضرورت است که درین راستا توجه تحقیقی زیادتری مبذول گردد.

۷-: در خلال این تحقیق واضح گردید که محاکم در افغانستان تجارتی ومدنی هر دو فعالیت میکنند، اما در مورد اهمیت هر کدام منابع کافی وجود ندارد، پیشنهاد میگردد که درین راستا تحقیقاتی صورت گیرد تا برای سایر تحقیق کنندگان مشکلات حل گردیده و کاهش یابد.

مراجع ومصادر

قرانكريم

كتابها

1. امين محمد, بن عا بدين رد المحتار على الدرالمختار, ج 6, 1423, دارالعالم الكتب, رياض.
2. ابن قدامه, المقدسى, عبدالله بن محمد, (620هـ) المغنى, على مختصر خرقى, 1/5 مطبعه المنار سال 1367هـ ش.
3. افندى, على حيدر خواجه, امين (متوفى: 1353 هـ) درر الاحكام شرح مجله الاحكام, انتشارات دار الجبل چاپ اول.
4. امين, عبدالباقي, قانون گذارى, ص 21, مزكزتحقيقات قاصد, 1397.
5. بن عباد, اسماعيل, بن عباد, صاحب المحيط, فى اللغة, انتشارات عالم الكتب, بيروت, چاپ اول 1414.
6. الجعفى, البخارى, اسماعيل محمد, الجامع الصحيح, طبع سوم, ابن كثيربيروت.
7. الحصفى, علاء الدين, محمد بن على بن محمد, الدرالمنتقى, شرح الملتقى 1327/2, 722, مطبعه دار سعادت.
8. حنبل بن محمد بن احمد بن احمد, مسند امام احمد بن حنبل, (241 هـ) طبع چهارم, 1373 دارالمعارف.
9. الخياط, عبدالعزيز, فقه الشركاه, ص 85, 1414, مؤسسه الرساله, طبع چهارم.
10. خرمدل, مصطفى, تفسير نور, احسان, تهران, 1384
11. الزحيلى, وهبه, القواعد الفقيهه وتطبيقها فى المذاهب الاربعه, ج 1, ص 190, 1427, دارالفكر دمشق.
12. سعيد حاتم, المعايير القانونيه, للتمييز بين الشركاه التجاريه والمدنيه, مجله الباحث للعلوم القانونيه (27-49) كليه القانونيه, جامعه الفلوجه.
13. سجستانى بن الشعث, سليمان ابى داوود (275 هـ) سنن ابى داوود, 1420, دارالفكر- بيروت لبنان.
14. ستانكزى علم, ظريف محمد, اصول محاكمات مدنى, ص 81, طبع هشتم, 1396.
15. ستانكزى وناصح, حقوق تجارت چاپ دوم كابل, (كابل: انتشارات سعيد, 1395)
16. الكاسانى, الحنفى, مسعود بن ابى بكر, علاء الدين, البدائع والصنایع, كتاب الشركه, ص 499.

17. الکنانی، محمد بن احمد، حجر، عسقلانی، تخلص الحبير، 1416 هـ طبع اول، مؤسسه قرطبه.
18. موسی، ابراهیم بن محمد، موسوعه الفقيه حدیثیه، ج6، ص 144 و 145، طبع دوم، مدار الوطن، الرياض.
19. میرزایی، علی محمد، حقوق تجارت افغانستان، (شرکت های تجارتي)، ص 37، مؤسسه نشر وازه، 1385.
20. نظام الدین، عبد الله، قواعد عمومی عقود، ص 49 و 50، کابل: انتشارات سعید، 1387
21. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون مدنی افغانستان، مصوب 1355.
22. وزارت عدلیه، جریده رسمی، اصولنامه تجارت، افغانستان، مصوب 1336.
23. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون شرکتهای تضامنی، مصوب 1385.
24. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون شرکتهای تعاونی، مصوب 1397.
25. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون اصول محاکمات تجارتي، مصوب 134.
26. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون میانجیگری تجارتي، مصوب 1385.
27. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون شرکتهای دولتی، مصوب 1397.
28. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون ثبت علایم تجارتي، مصوب 1388.
29. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون شرکتهای محدود المسولیت، مصوب 1385.
30. وزارت عدلیه، جریده رسمی، قانون شرکتهای سهامی، مصوب 1385.

سایت ها

www.acci.org.af

www.bbc.com/persian/afghanistan/ _afghan investors

www.imbenrashid.blogfa.com

www.acdr.afghanistan

www.IWPRpublishing.com

بخاطر دسترسی به متن کامل این تحقیق مراجعه شود به:

پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته

و یا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af